

Kincskeresők XIII.

2017. november 8–9-én 13. alkalommal valósult meg a **Kincskeresők – helyi és regionális értékeket kutató diákok konferenciája** az SZMPSZ Galántai Regionális Központja mint Tehetségpont, valamint a Mentor Felvidéki Tehetségsegítő Tanács szervezésében. A diákokat és felkészítő tanáraikat, szüleiket fekete Irén, az SZMPSZ Központi Irodájának vezetője és Szántó Judit, a Magyar Tehetségpontok igazgatója köszöntötte.

A konferencia helyszínét idén is a dunaszerdahelyi Építészeti Szakközépiskola biztosította, amely az utóbbi évek tapasztalataira építve állandósulni látszik, mivel egyedül itt tudjuk megoldani a szállás, étkezés és a programok együttes igényeit, ugyanakkor a szünetekben az iskola udvarának megnyugtató zöld területe, a fák alá kihelyezett padokkal üdítő pihenést nyújt a konferencia szüneteiben.

A konferencia célja kezdetektől fogva nem változott: a szlovákiai magyarság tájaihoz, településeihöz és közösségeihöz kapcsolódó, a téma iránt a pályázó személyes kötődését is nyilvánvalóvá tevő pályamunka bemutatása 10 perces előadás keretében, PowerPoint segítségével, tetszés szerint választható (kultúrtörténet, helytörténet, néprajz, vallástörténet, művészet, irodalom, földrajz, természetvédelem, gazdaságtörténet, építészet stb.) témakörben. (Az előadáshoz tárgyi emlékek bemutatása is kapcsolódott.)

A konferencián elhangzott előadások a diákok saját kutatásaira épültek, melyet egyénileg vagy csoportosan végeztek. A kutatási eredményeket – a versenykiírás értelmében – egyedül, de legfeljebb ketten mutathatták be a diákok. Az egyes témakörök feldolgozása iskolán kívüli tevékenységhez kötődik, ugyanis a kutatás a társadalmi emlékezetre (néprajzi, történelmi, helytörténeti témák), levéltárakra, múzeumi és helytörténeti gyűjteményekre támaszkodik.

A konferencia évről évre tükrözi a szlovákiai magyarság emlékezetét és évfordulóit érintő témaköröket. Annak ellenére, hogy az idén bejelentett 37 előadás (amelyek közül csupán egy nem hangzott el, betegség következtében) rendkívül változatos témákat ölelt fel, a fővonulatot a felvidéki magyarság kálváriája, a kitelepítések és deportálások 70. évfordulója képezte. Közhelynek tűnhet, de valóban a 12. órájában vagyunk annak a lehetőségnek, hogy diákjaink magnóra vegyék a nagyszülőkkel folytatott beszélgetéseket, amelyekben a 2. világháborúra és a hontalanság éveire emlékeznek. Több diákelőadás hangzott el ebből a témakörből, ezekhez illusztrációképpen olyan videók kapcsolódtak, amelyeken a nagyszülők vagy a velük egykorú idős emberek beszéltek családjaik tragédiájáról vagy személyesen megélt emlékeikről, az unokáknak érthető módon. A gyermekkorban átélt események még szórakoztatónak is tűnhettek, bár felnőtt fejjel megértették a történelem tragédiáját, súlyát.

A 2006 tavaszán (a 2005–2006-os iskolai évben) indított verseny az első 3 év után jó hangulatú konferenciákká változott, mivel a szlovákiai magyar iskolák akkori technikai felszereltsége – internet megléte, illetve elérhetősége – nagy különbségeket mutatott, és a központoktól távol lévő iskolák hátrányos helyzetből indultak. Az utóbbi évek pályázati lehetőségei viszont kötött értékelési rend szerint működnek. Pl. Ady Endre-ösztöndj értékelésén több pontot hoz a diákok számára a versenyen való megjelenés, ezért az ő érdekükben ismét versenyként hirdettük meg a konferenciát.

A diákok előadásait azonban akkor is jeles szakemberek értékelték évről évre, mikor a diákok nem kaptak helyezéseket. Idén, 10 év után ismét verseny volt, de nem abszolút győzteseket hirdetett a zsűri, hanem arany, ezüst, bronz sávok besorolást kellett megállapítania. A szervezőt büszkeség tölti el, hogy bronz sávot senki sem kapott, ezüstöt is csak elvéve (a szervező talán többet is osztott volna, de a zsűri indokolt: az általam gyöngébbnek minősített előadásoknál minden esetben megindokolta, miért dönt az arany sáv mellett). Ez pedig annak a bizonyítéka, hogy az évek folyamán a színvonal egyre magasabb lett, és a gyakorlott diákok komoly önálló kutatásokra képesek. Előadásaikban nem a leckefelmondás tükröződik, hanem az, hogy az általuk ismertett témát alaposan körüljárták, magukévá tették. Különösen érvényes ez a középiskolásokra, akik a korábbi évek távolmaradása után egyre nagyobb számban jelentkeznek. A 63 diák közül 12 középiskolás

volt. A kassai és a pozsonyi mellett egy zsolnai gimnazista és több szakközépiskolai tanuló is jelentkezett.

Az előadásokat Prokopp Mária művészettörténész, az ELTE emeritus professzorasszonya mellett szerdán Szántó Judit, a Magyar Tehetségpontok igazgatója és Török Beatrix a MATEHETSZ képviselője, csütörtökön Bíró Friderika és H. Csukás Györgyi, a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum nyugalmazott főmuzeológusai értékelték.

Ha a statisztikát nézzük, az elhangzott 36 előadás lényegesen kevesebb, mint a korábbi évek 45–50 előadása (sőt többször is 50 fölé emelkedett az előadások száma). Azonban úgy érzem, hogy – kevés kivételtől eltekintve – főleg azok maradtak távol, akik korábban inkább a statisztikát mintsem a minőséget emelték. A diákokat 37 tanár és szülő segítette a felkészülésben. Az előadók 29 iskolából voltak, de csak 24 iskola színeit képviselték, mert egy előadó szülőfaluja Csemadok szervezetét képviselte, a további 3 csapat tagjai bár 5 különböző iskolából voltak, de egyéni jelentkezőként, szülői segítséggel készültek fel a versenyre.

Sajnálatos, hogy a legtöbb iskola nem tudja két napra nélkülözni pedagógusait, de talán még ennél is sajnálatosabb, hogy sokszor maguk a pedagógusok is rohannak haza, alig tekintenek meg pár előadást. És ez nem a távolabbi iskolákra vonatkozik, hanem éppen azokra, akik ha két napot nem is, de az egyik teljes napjukat rászánhatnák a konferenciára. Ezek a pedagógusok nem tudatosítják, hogy maguk is szegényebbek lesznek néhány tapasztalattal, de főleg diákjaikat szegényítik ezáltal, akiknek lehetőséget sem adnak kapcsolatteremtésekre és a változatos témakörök megismerésére. Pedig Kassától Pozsonyig nemcsak a felvidéki magyarság helytörténetének egy szeletét, de annak tájait is megismerheti, aki rendszeresen meghallgatja az előadásokat. Arról nem is beszélve, milyen sok szép barátság szövődött az évek folyamán nemcsak pedagógusok, hanem iskolák és diákok között is. Az egymás tájegységeinek, a szlovákiai magyarság kistájainak a megismerésén túl ez is nagyon fontos hozadéka a konferenciának.

A résztvevők esti szabadidejét hasznos közösségépítő játékokkal gazdagította Baranyai Kinga Anna Petőfi-ösztöndíjas és Horváth Judit, Galánta és Vidéke programszervezője. Köszönet illeti őket a fergeteges hangulatért!

A konferencián megjelent Görföl Jenő, a Csemadok országos alelnöke és Huszár László, a Magyar Művelődési Intézet igazgatója, a Felvidéki Értéktár Bizottság alelnöke, aki az esti program alkalmával bemutatta a pedagógusoknak az újonnan elkészült (családi) társasjátékot, amely Csallóköz történetével, mese és mondavilágával ismerteti meg használatát.

A Kincskeresők XIII. felhívása, valamint a konferencia fotóalbuma és értékelése megjelenik az SZMPSZ honlapján: www.szmpszo.sk. További fotók találhatóak a Google fotóalbumában: <https://photos.app.goo.gl/1oXFU0YjcVzaYmJH3>. Médiapartnerünk a Magyar Interaktív Televízió, melynek igazgatója, egyben szerkesztő-operatőre, Haraszi Gyula videóra vette az előadásokat. A MIT honlapján <https://www.televizio.sk/?s=Kincskeres%C5%91k>, folyamatosan megjelenteti az előadásokat, amelyek rendre megosztásra kerülnek a Facebook oldalakon: [Kincskeresők - Tehetségpont RPK Ga](#), [Pedagógusforum](#), [Pedagógusforum SZMPSZ – www.szmpszo.sk](#), és a [Mentor TT](#) oldalakon.

A Kincskeresők XIII.-nak sajtóvisszhangja volt mindenek előtt a hazai Pátria Rádióban, a Felvidék.ma internetes portálon, de tudósítást közölt a Dunaszerdahelyi TV is, a résztvevőkkel pedig riportot készítettek: Lacza Tihámér a Pátria Rádió, Vágner Mária, Farkas Erika és Mohácsi Edit pedig a Kossuth Rádió több műsora számára.

A Kincskeresők zavartalan lebonyolítását a konferencia már állandónak tekinthető munkatársai segítik évről évre: Rancsó Andrea, a hetényi Tarczy Lajos AI pedagógusa, a Mentor FTT országos válaszmányi tagja a technikát kezeli, Szabó Judit, az SZMPSZ galántai irodájának alkalmazottja és Szetyinszky Veronika a vágsellyei Pázmány Péter AI pedagógusa, az SZMPSZ Galántai Regionális Pedagógiai Központja elnöke a szervezési feladatait látják

el. Az ő egész napos munkájuknak köszönhető, hogy a konferencia mindenki elégedettségére, gördülékenyen zajlik. Köszönet érte!

A konferencia hangulatát nem rontotta, hogy a diákoknak idén megmérettetésben volt részük. Oldott, vidám hangulatban telt a csütörtöki díjkiosztás is, amely után Pék László, a Mentor Felvidéki Tehetségsegítő Tanács alelnöke és Prokopp Mária professzorasszony, a zsűri elnöke mondott zárszót. A diákok és a felkészítők pedig már most tervezgették – egymástól is ellesve az ötleteket – hogy jövőre milyen előadásokkal készülnek majd, hisz mindnyájan azzal köszöntünk el egymástól, hogy: Jövőre ugyanitt!

2017. november 20.

Szanyi Mária
A Kincskeresők főszervezője